

**ZESTAW TEMATÓW
NA EGZAMIN
WEWNĘTRZNY
Z JĘZYKA
POLSKIEGO –
MATURA 2015**

**TECHNIKUM INŻYNIERII ŚRODOWISKA I AGROBIZNESU
UL. GOŁĘCIŃSKA 9
W POZNANIU**

Literatura:

1. Pisarze – egzystencjaliści. Przedstaw koncepcję życia i jednostki w oparciu o wybrane dzieła.
2. Harmonia i niepokój jako wyróżniki postawy życiowej człowieka opisanego przez literaturę staropolską. Scharakteryzuj i porównaj filozofie życia wybranych autorów XVI i XVII wieku, analizując odpowiednie utwory.
3. *Małe ojczyzny* – analizując wybrane dzieła literackie, omów stosunek polskich twórców różnych epok do miejsca, regionu, z którego się wywodzili.
4. Dramaty Witkacego, Różewicza i Mrożka jako atak na stereotypy społeczne i wyzwanie rzucone tradycji literackiej. Omów problem, analizując odpowiednie teksty literackie.
5. Omów sposoby przedstawienia oraz funkcje staropolskich obyczajów w wybranych utworach epoki renesansu, romantyzmu i pozytywizmu.
6. Poezja religijna dawniej i dziś. Omów istniejące podobieństwa i różnice, odwołując się do wybranych dzieł literatury staropolskiej i współczesnej.
7. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z dwóch epok literackich.
8. Bohater i jego wewnętrzna przemiana. Na przykładzie trzech utworów literatury fantasy lub SF dokonaj charakterystyki porównawczej wybranych postaci.
9. Kazanie w literaturze. Scharakteryzuj cechy gatunku, sposób jego wykorzystania i funkcje na wybranych przykładach zaczerpniętych z różnych epok.
10. Literatura i publicystyka renesansu, oświecenia, pozytywizmu w obronie wartości obywatelskich. Przedstaw na wybranych przykładach.
11. Motyw nieśmiertelności poezji i sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
12. Pojedynek jako motyw literacki. Porównaj sposoby prezentacji i funkcje motywu na wybranych przykładach literackich z różnych epok.

13. Tyrteizm i tendencje antyheroizmu jako dwie postawy w prezentowaniu tematu walki. Zanalizuj wybrane dzieła literackie.
14. Scharakteryzuj specyfikę powieści – paraboli, przywołując co najmniej trzy przykłady (np. Kafka, Orwell, Camus, Andrzejewski). Omów problem i porównaj na podstawie wybranych powieści.
15. Samobójstwo, jego motywy i ocena moralna. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów, analizując celowo dobrane utwory literackie.
16. Poezja o samej sobie – jakie misje i funkcje przypisują swej twórczości poeci? Omów problem na podstawie analizy tekstów poetyckich wybranych twórców.
17. Polscy laureaci Literackiej Nagrody Nobla. Analizując twórczość dwóch wybranych pisarzy wyjaśnij, co uzasadnia przyznanie im tego lauru.
18. Rycerz i etos rycerski w literaturze różnych epok. Scharakteryzuj i porównaj kilka portretów, odwołując się do wybranych utworów literackich.
19. Polska pieśń narodowa. Omów jej odmiany, funkcje, związki z dziejami narodowymi, analizując odpowiednie utwory liryczne.
20. Granice człowieczeństwa. Dokonaj charakterystyki porównawczej realiów życia w faszystowskich i sowieckich obozach koncentracyjnych na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
21. Miłość – cierpienie – śmierć w historii sławnych kochanków. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady literackie z różnych epok.
22. Ślub i wesele w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów literackich z różnych epok.
23. Spokój sumienia i uroda życia w literaturze antyku, renesansu i Młodej Polski. Przedstaw problem na podstawie analizy wybranych tekstów literackich.
24. Pejzaż górski w ujęciu romantyków i modernistów. Porównaj literackie realizacje tego motywu.
25. Realizm, symbolizm, groteska – różne sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze. Omów na wybranych przykładach.

26. Mity i legendy jako tworzywo literatury fantasty. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
27. Folklor w literaturze różnych epok. Omów problem oraz określ funkcje motywu ludowości, analizując odpowiednie dzieła literackie.
28. Pisarz jako autorytet moralny swoich czasów. Omów na wybranych przykładach.
29. Różne ujęcia motywu błazna w literaturze. Wykorzystując wybrany materiał, omów cechy charakterystyczne i funkcje motywu.
30. Pycha i pokora w wybranych utworach literackich. Przedstaw funkcjonowanie motywu na wybranych przykładach.
31. Bohater tragiczny w literaturze antycznej, romantycznej i współczesnej. Przedstaw i porównaj wybrane kreacje literackie.
32. *Cały świat to teatr* (W. Szekspir). Omów koncepcję świata jako teatru, analizując wybrane utwory różnych epok literackich.
33. Maski i przenośnia w literaturze, czyli o sposobach komunikacji pisarza z czytelnikiem: od bajek Krasickiego do utworów pisarzy polskich i obcych XX wieku. Omów problem, analizując odpowiednio dobrane utwory literackie.
34. Analizując utwory literackie, omów i porównaj postacie fantastyczne w liryce i epice.
35. Serce i rozum jako dwie drogi postępowania. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich z różnych epok.
36. Analizując wybrane utwory liryczne, przedstaw sposoby wyrażania uczuć do kobiety w twórczości wybranych poetów z różnych epok.
37. Wolność jako temat i motyw literacki. Omów jego funkcje w wybranych utworach XX wieku.
38. Turpizm jako kategoria estetyczna służąca do opisanego rzeczywistości współczesnej. Przedstaw problem, odwołując się do twórczości wybranych artystów XX i XXI wieku.
39. Rosja sowiecka ukazana w literaturze XX wieku. Omów problem,

- interpretując wybrane przykłady literackie.
40. Wizerunek własny Jana Kochanowskiego. Przedstaw problem, odwołując się do twórczości artysty.
 41. Różne sposoby pisania o przeżyciach wewnętrznych człowieka.
Omów problem na przykładach wybranych utworów z literatury po 1939r.
 42. Obraz świata i jednostki ludzkiej w literaturze socrealizmu. Przedstaw problem w odniesieniu do wybranych utworów literackich.
 43. Afryka i jej mieszkańcy jako temat literatury. Przedstaw problem, analizując wybrane przykłady literackie.
 44. Motyw utopii w literaturze. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
 45. Rola literatury w tworzeniu mitów narodowych. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory polskich autorów.
 46. Blaski i cienie kariery. Rozważ problem, odwołując się do postaw bohaterów wybranych utworów XIX i XX wieku.
 47. Tradycja antyczna jako sposób komentowania rzeczywistości totalitarnej w poezji Zbigniewa Herberta. Przedstaw zagadnienie w kontekście twórczości artysty.
 48. Scharakteryzuj ideał obywatela ukazany w literaturze staropolskiej i oceń jego aktualność, odwołując się do wybranych utworów.
 49. Kabaret literacki w Młodej Polsce i dwudziestoleciu międzywojennym. Omów jego rolę, odwołując się do wybranej twórczości z obu epok.
 50. Krytyk? Obserwator? Komentator? Scharakteryzuj różne role pisarza na podstawie wybranych przykładów literatury polskiej.
 51. Doświadczenia bohaterów literackich związane z utratą ziemi rodzinnej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
 52. *Szukam nauczyciela i mistrza* – jakie idee, wartości odnajduje bohater literacki XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
 53. Dzieło literackie w *oczach* krytyki. Przedstaw dwie skrajne oceny wybranego utworu. Do głosu krytyków dołącz własne przemyślenia na temat tekstu.

54. Dzieło literackie jako forma polemiki ze społeczeństwem na temat aktualnych spraw politycznych lub społecznych. Omów problem na wybranych przykładach.
55. Powieść gotycka a współczesny horror. Scharakteryzuj i porównaj sposoby budowania nastroju i obrazowania świata przedstawionego, analizując celowo dobrane utwory literackie.
56. Przedmiot w świecie człowieka – o roli rekwizytu w literaturze.
Omów problem, analizując wybrane utwory z liryki, epiki i dramatu.
57. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
58. Na wybranych przykładach zaprezentuj sposoby kreacji postaci więźnia w literaturze. Określ funkcje tego motywu i różne możliwości interpretacji.
59. W poszukiwaniu sensu istnienia. Omów światopoglądy, przedstaw losy, wybory życiowe kilku bohaterów literackich, analizując celowo dobrane przykłady prozy.
60. Portrety detektywa, policjanta na tropie zbrodni w literaturze kryminalnej.
Dokonaj charakterystyki wybranych bohaterów, omów motyw i metody ich zawodowych działań.
61. Człowiek w konfrontacji ze złem. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory S. Kinga.
62. Różne wizje przyszłości, różne obrazy metamorfozy ludzkiej cywilizacji w literaturze fantastycznonaukowej. Omów problem, analizując wybrane powieści.
63. Biografia jako jeden z kluczy do odczytania twórczości pisarzy lub poetów.
Omów zagadnienie, analizując losy, dorobek artystyczny dwóch wybranych twórców.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki:

1. Dekadentyzm i katastrofizm w literaturze i malarstwie XIX i XX wieku.

- Przedstaw problem, analizując wybrane dzieła z liryki, prozy i dzieł malarskich.
2. Rola maski historycznej w dziełach literackich i malarskich. Przedstaw problem, odwołując się do dziewiętnastowiecznych tekstów kultury.
 3. Świat orientalny jako źródło inspiracji artystów. Omów problem, analizując wybrane przykłady z literatury i innych dziedzin sztuki.
 4. Katedra gotycka jako znak kultury średniowiecza i ponadczasowy motyw w sztuce. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła literackie i plastyczne.
 5. Uczta, biesiada, przyjęcie w tekstach kultury różnych epok. Przedstaw zagadnienie, analizując odpowiednie przykłady z literatury i innych dziedzin sztuki.
 6. Zbadaj żywotność motywu *Stabat Mater Dolorosa*, wykorzystując analizę i interpretację wybranych dzieł literatury i sztuki.
 7. Analizując wybrane dzieła, omów i porównaj dosłowne oraz metaforyczne ujęcia motywu labiryntu w literaturze i sztuce.
 8. Na wybranych przykładach dzieł literackich i plastycznych Stanisława Wyspiańskiego omów wpływ nurtów modernistycznych na jego twórczość.
 9. Scharakteryzuj obraz prowincji we współczesnej literaturze i filmie na wybranych przykładach.
 10. Symbolika ruin w malarstwie i literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do dzieł wybranej epoki.
 11. Everyman w literaturze i filmie. Scharakteryzuj, porównaj, omów cechy indywidualne.
 12. Tradycja i awangarda jako dwie postawy wobec literatury i sztuki w dwudziestoleciu międzywojennym. Omów problem, analizując odpowiednie dzieła.
 13. Bohater literacki i jego kreacja filmowa oraz teatralna. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów.
 14. Kat i ofiara – specyficzna relacja między bohaterami w utworach literatury i filmach. Scharakteryzuj na wybranych wykładach.

15. Porównaj różne sposoby ujęcia motywu *vanitas* w poezji i malarstwie XVI i XVII wieku. Przedstaw wnioski, komentując wybrane przykłady.
16. Obrazy żywiołów i ich funkcje w literaturze oraz sztuce romantycznej. Omów problem na wybranych przykładach.
17. Na wybranych przykładach zbadaj i omów związki literatury i muzyki romantycznej.
18. Krajobraz jako motyw. Przedstaw jego funkcjonowanie w literaturze, malarstwie i filmie.
19. *Chłop potęgą jest i basta!* (S. Wyspiański). Jaki wizerunek chłopca przynoszą literatura i malarstwo różnych epok? Omów, analizując wybrane przykłady.
20. *Lalka* B. Prusa w oczach W. Hasa. Porównaj tekst literacki z jego filmową adaptacją.
21. Motyw upadku i nawrócenia. Omów problem, analizując odpowiednie teksty literackie oraz dzieła sztuki.
22. Na wybranych przykładach przedstaw, w jaki sposób filozofia epoki wpływała na kształt literatury i malarstwa tego okresu.
23. Analizując odpowiednie dzieła, omów motyw pasyjny w literaturze i sztuce z różnych epok.
24. Motyw pojednania jako temat literacki i filmowy. Scharakteryzuj i porównaj na wybranych przykładach. Omów funkcje w kontekście całości dzieła.
25. Obraz raju w różnych rodzajach sztuki. Omów, analizując wybrane przykłady, np. Kochanowski, Botticelli, Vivaldi.
26. Pokolenie Kolumbów w komentarzu literackim i filmowym. Scharakteryzuj portrety bohaterów, przedstaw i omów ich dylematy oraz wybory życiowe.
27. Inspiracje antyczne w kulturze. Analizując odpowiednie dzieła, przedstaw i porównaj nawiązania do wybranego motywu w dziełach literatury i innych dziedzin sztuki.
28. Sposób funkcjonowania motywu czasu i zegara w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
29. Scharakteryzuj kontrast i hiperbolę jako formy ekspresji w literaturze i malarstwie. Przywołaj odpowiednie przykłady.

30. Funkcje symbolu w literaturze i malarstwie. Omów, analizując wybrane dzieła z różnych epok.
31. Na wybranych przykładach, scharakteryzuj realizm w literaturze i sztuce XIX wieku.
32. Różne sposoby i cele prezentacji natury w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
33. Ludzie pracy w literaturze i malarstwie XIX wieku. Przedstaw ich kreacje na wybranych przykładach.
34. Jak zaskakiwali i bulwersowali młodopolscy artyści? Omów problem na przykładzie celowo wybranych dzieł z literatury oraz innych tekstów kultury.
35. Rozwój teatru i dramatu XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
36. Brzydota jako kategoria estetyczna w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów, interpretując wybrane dzieła.
37. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie. Omów problem, analizując wybrane dzieła.
38. Hagiografia piórem i pędzlem malowana. Zanalizuj zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
39. Postać Hioba w literaturze i sztuce. Przedstaw i scharakteryzuj na wybranych przykładach, ukazując różnorodność nawiązań do tej biblijnej opowieści i jej interpretacji.
40. Wizerunki władców w wybranych utworach literackich i malarskich. Scharakteryzuj i porównaj.
41. Dramaturgia W. Szekspira we współczesnych ekranizacjach i inscenizacjach. Przedstaw na wybranych przykładach.
42. Motyw szaleństwa jako temat literacki i filmowy. Przedstaw, analizując wybrane utwory, oceń postępowanie przywołanych bohaterów.

Jezyk:

1. Omów stylizację biblijną i jej funkcje w wybranych utworach różnych epok.

2. Scharakteryzuj błędy językowe Twoich rówieśników na podstawie analizy samodzielnie zgromadzonego materiału. W realizacji tematu wykorzystaj wiedzę z gramatyki opisowej.
3. Związki frazeologiczne we współczesnej poezji polskiej. Przedstaw sposób ich funkcjonowania, odwołując się do wybranych utworów.
4. Scharakteryzuj język współczesnego kabaretu polskiego na wybranych przykładach. W realizacji tematu wykorzystaj wiedzę z gramatyki opisowej, frazeologii i składni.
5. Współczesne zapożyczenia językowe. Analizując celowo zgromadzone przykłady, omów problem i oceń zasadność przenikania wyrazów obcych do polszczyzny. W realizacji tematu wykorzystaj wiedzę teoretyczną z tego zakresu.
6. Ekspansja terminologii i internacjonalizacja jako tendencje rozwojowe współczesnego słownictwa polskiego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
7. Omów język narracji na przykładzie wybranych utworów literackich (np. Prusa, Żeromskiego). Poprzyj wywód wiedzą teoretyczną, literacką i językową.
8. Funkcja poetycka liryki romantycznej. Omów charakterystyczne środki stylistyczne na wybranych przykładach.
9. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
10. Scharakteryzuj współczesne zapożyczenia językowe w dwóch, trzech wybranych dziedzinach (np. moda, ekonomia, muzyka) i określ ich przydatność.
11. Zbadaj leksykę i frazeologię wybranego języka środowiskowego. Odwołaj się do przykładów.
12. Scharakteryzuj cechy języka i stylu pisarstwa H. Sienkiewicza (na wybranych przykładach).
13. Scharakteryzuj cechy języka i stylu pisarstwa S. Żeromskiego (na wybranych przykładach).

14. Intertekstualność w literaturze. Na przykładach wykaż, czemu służy obecność aluzji literackich.
15. Nowomowa – obowiązujący język propagandy i środków masowego przekazu. Omów na wybranych przykładach.
16. Na wybranych przykładach scharakteryzuj jedną z odmian środowiskowych współczesnej polszczyzny.
17. Sposoby bogacenia leksyki. Omów, powołując się na odpowiednie przykłady.
18. Język publikacji naukowych. Omów charakterystyczne cechy na wybranych przykładach.
19. Język mówiony jako tworzywo literatury. Określ funkcje kolokwializmów w wybranych tekstach.
20. Zbadaj wpływ zapożyczeń językowych na polszczyznę różnych wieków. Odwołaj się do odpowiednich przykładów.
21. Przeanalizuj leksykę, frazeologię i styl drobnych ogłoszeń prasowych (wykorzystaj co najmniej 10 przykładów).
22. Perswazyjna funkcja języka na przykładach tekstów propagandowych. Dokonaj analizy przykładów.
23. Neologizmy i ich funkcje w liryce B. Leśmiana i M. Białoszewskiego. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
24. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających przynależność środowiskową oraz funkcję języka dominującą w wypowiedziach.
25. Język prasy. Na konkretnych przykładach omów różne odmiany stylu publicystycznego.
26. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
27. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
28. Językowe gry z cenzurą. Omów problem na przykładzie wybranych tekstów literackich i kabaretowych.
29. *Być i mówić jak Sarmata*. Omów i oceń język Sarmatów, charakterystyczne

cechy jego stylu, analizując wybrane przez siebie utwory literackie.